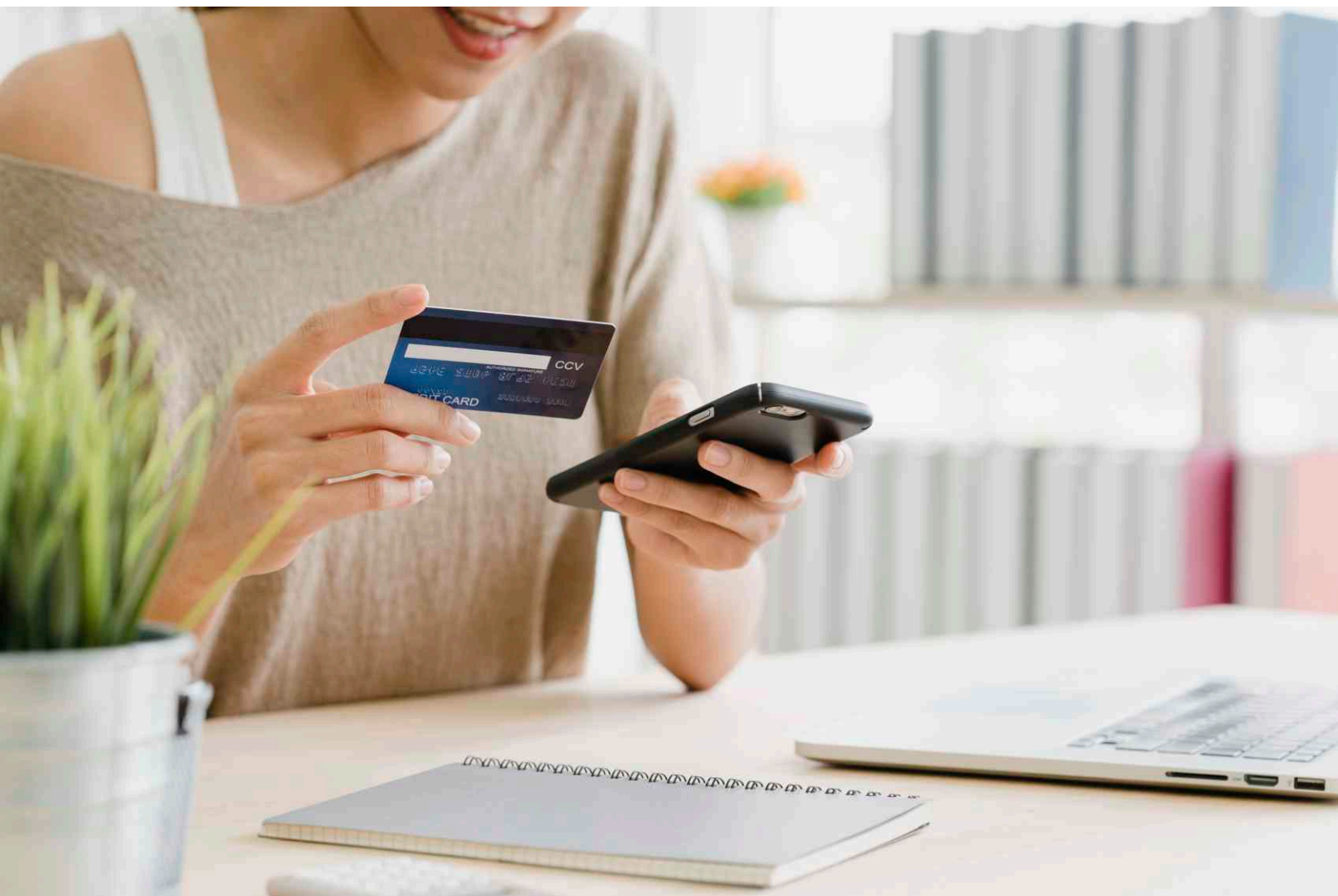


БАНКНЫ САЛБАРЫН ТОЙМ

2019 оны 3 дугаар улирал



БАНКНЫ САЛБАРЫН
МЭРГЭЖЛИЙН ХОЛБОО



 www.mba.mn

 facebook.com/MongolianBankersAssociation

 twitter.com/Mongolianbanker

 +976 11 323581

МӨНГӨНИЙ ЗАХ

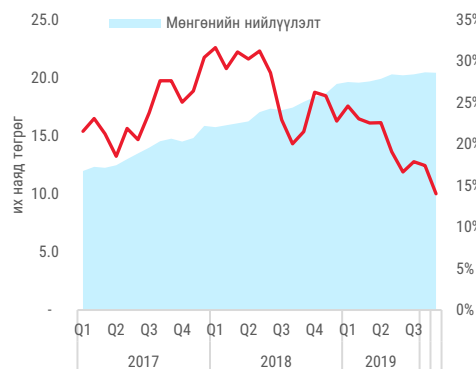
2019 оны 3-р улирлын байдлаар мөнгөний нийлүүлэлт 20.4 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 14 хувиар өссөн байна. Тодруулбал, 9 сарын сүүлээс саарал жагсаалттай холбоотой асуудлаас үүдэн валютын харилцах болон валютын хугацаагүй хадгаламжийн өсөлт нэмэгдэж эхэлсэн нь мөнгөний нийлүүлэлтийн өсөлтийн гол шалтгаан байв. Тухайлбал валютын харилцах өмнөх оны мөн үеэс 29 хувиар өссөн байна.

2019 оны 3-р улирлын байдлаар төгрөгийн ам.доллартай харьцах ханш 2669 төгрөгт хүрсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэсээ 6.6 хувь сулраад байна. 3-р улиралд харьцангуй тогтвортой байсан ханш 10-р сард үүссэн саарал жагсаалтын асуудалтай холбоотой зах зээлийн хүлээлтэд нөлөөлж эхэлсэн. Улмаар иргэд, ААН-үүд төгрөгийн хадгаламжаа долларт хөрвүүлэх хүсэлтүүд нэмэгдсэн. Мөн тухайн үед ашиг хонжоо хайх зорилготой ч эрэлтүүд албан бус зах дээр нэмэгдсэн. Энэ нь 10-р сарын эцэст төгрөг ам.долларын эсрэг суларч, 2700-г давах шалтгаан болов. Гэвч цэвэр хүлээлт дээр бий болсон эрэлт эргэн тогтворжоод байна.

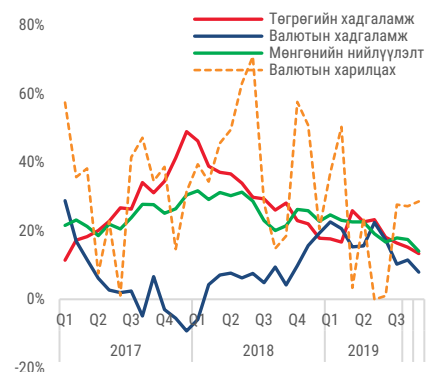
2016 оны 2-р улирлаас буулгасан бодлогын хүүний нөлөөгөөр зээл болон хадгаламжийн хүү аажмаар буурсаар 2019 оны 3-р улирлын байдлаар харгалзан 16.7 хувь болон 11.4 хувь байна. Өөрөөр хэлбэл сүүлийн 2 жилийн хугацаанд зээлийн хүү 3.2 нэгж хувиар, хадгаламжийн хүү 1.5 нэгж хувиар буураад байна.

Цаашид бодлогын хүү өсөх орон зай байхгүйг Монголбанкны зүгээс мэдэгдсэн. Тиймээс цаашид иргэд, байгууллагын зээлийн хүү ч дагаад өсөхөөр нөхцөл байдал бүрдэж байна. Харин хэдий хугацааны дараа бодлогын хүү өсөх нь хүлээгдэж буй инфляц, ам.долларын ханшийн өөрчлөлтөөс шалтгаална.

Мөнгөний нийлүүлэлт



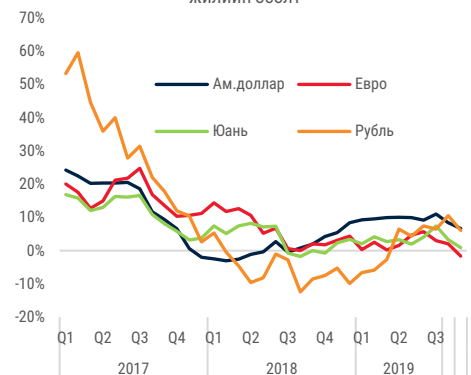
Мөнгөний нийлүүлэлтийн жилийн өсөлт



Хүүгийн түвшин



Төгрөгийн голлох валюттай харьцах ханшийн жилийн өсөлт

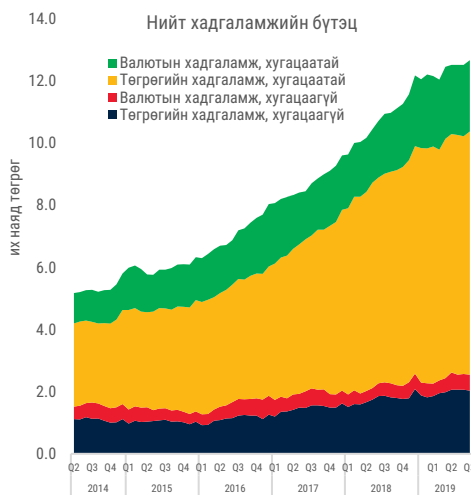
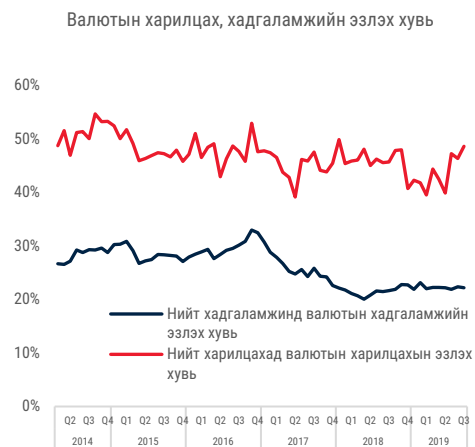
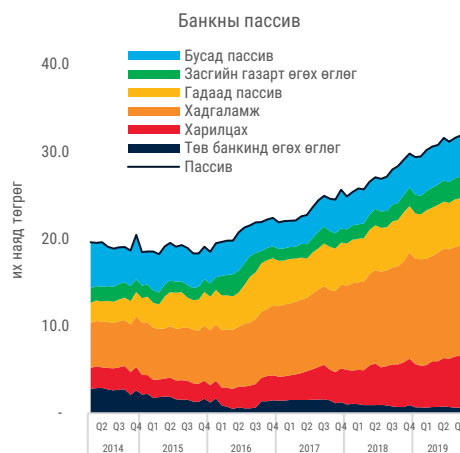


БАНКНЫ ЭХ ҮҮСВЭР

Банкны секторын нийт эх үүсвэр өмнөх оны мөн үеэс 14.0 хувиар өсч 31.9 их наяд төгрөгт хүрлээ. Эх үүсвэрийн өсөлтөд харилцах болон хадгаламжийн өсөлт нь голлох хувь нэмрийг оруулж байна.

Нийт харилцахад валютын харилцахын эзлэх хувь 2019 оны 2-р улирлаас огцом өсч, 2019 оны 3-р улиралд 49 хувийг бүрдүүлж эхлээд байна. Харин нийт хадгаламжид валютын хадгаламжийн эзлэх хувь харьцангуй тогтвортой байгаа бөгөөд 2019 оны 3-р улиралд 22 хувийг бүрдүүлж байна. Нөгөө талаас Монголбанкнаас валютын заавал байлгах нөөцийг нэмэгдүүлсэн болон эрсдэлээр жигнэсэн активын харьцааг өсгөсөн зэрэг нь долларжилт үүсэхээс сэргийлсэн арга хэмжээ болж байна. Мөнгөний зах зээлд долларжилт нэмэгдэх нь мөнгөний бодлогын хүүгийн нөлөөг бууруулах сөрөг нөлөөтэй.

Хадгаламж бүрийн жилийн өсөлтийг тооцоход валютын хадгаламж нь төгрөгтэй харьцах ам.долларын ханшийн хөдөлгөөнөөс хүчтэй хамаардаг нь харагдаж байна. Тухайлбал 2016 оны төгсгөлд төгрөгийн ханш ам.долларын эсрэг суларч байсан нь валютын хугацаагүй хадгаламж 80 хувиар өсөхөд хүргэв. Энэ нь нэг талаас төгрөгт итгэхгүй иргэдийн үйл хөдлөл бол нөгөө талаасаа богино хугацаанд ашиг хайх гэсэн зорилготой агентуудын үйл хөдлөл юм. Тус үзүүлэлт нь 2019 оны 3-р улиралд 21 хувиар өссөн байна.

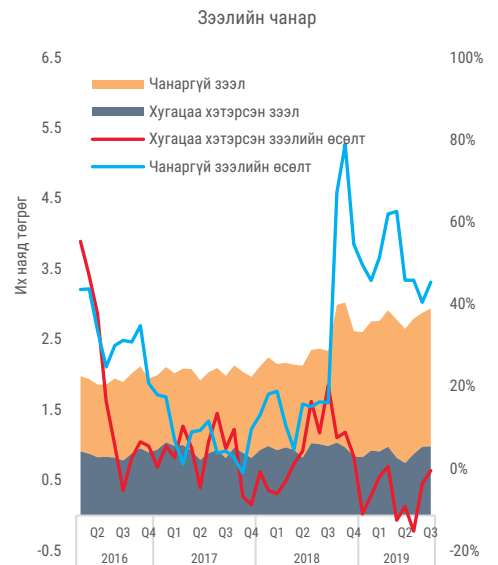
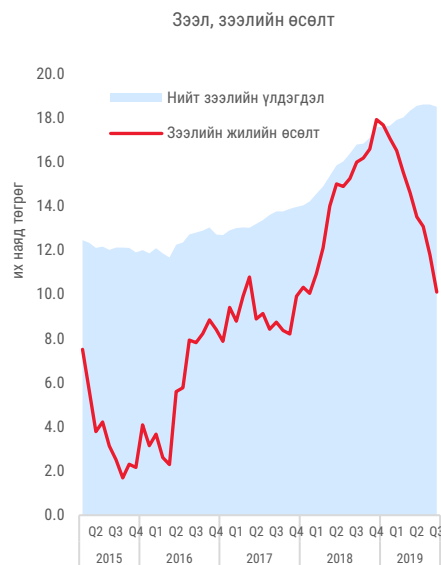
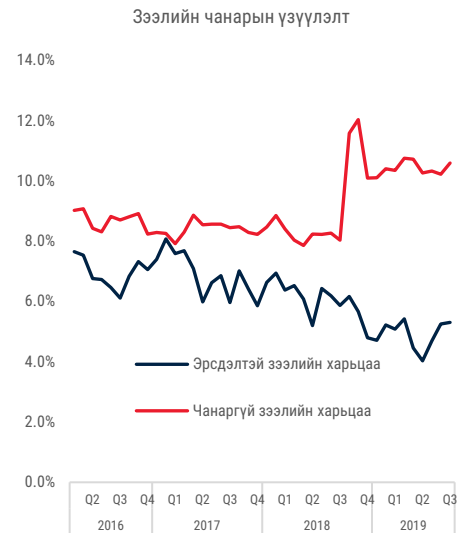
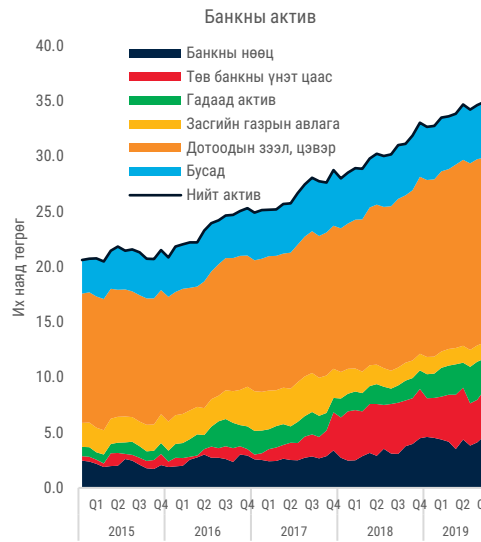


Эх сурвалж: Монголбанкнаас гаргадаг банкуудын дэлгэрэнгүй тайлан дээр үндэслэн дээрх тооцооллыг гаргав. Нийт хадгаламжийг хугацаатай, хугацаагүй гэж ангилах бөгөөд тус бүртээ төгрөг, валют гэж ангилагдаж байна.

БАНКНЫ АКТИВ

Банкны салбарын активын голлох хувийг зээл болон банкны нөөц бүрдүүлж байна. Гэвч 2019 он гарсаар зээлийн өсөлтийн хурд хүчтэй саарч эхлэв. Активын чанарын үнэлгээтэй холбоотой чанаргүй зээл өссөн хэдий ч эдийн засаг өсөлттэй энэ үед чанаргүй зээлийн хэмжээ төдийлөн буухгүй байна.

Банкны актив өмнөх оны мөн үеэс 12.6 хувиар өсч, 35.0 их наяд төгрөгт хүрлээ. Өөрөөр хэлбэл Монголын эдийн засагтай тэнцэхүйц активтай байна гэсэн үг. Активын голлох өсөлтийг зээл болон банкны нөөц хөрөнгө бий болгож байна. 2016 оны сүүлээс Сангийн яамнаас Засгийн газрын үнэт цаас гаргахыг зогсоосноор 2016 онд 3.6 их наяд төгрөг байсан бол 2019 оны 3-р хагаст 1.5 их наяд төгрөг болж буурчээ. Засгийн газрын үнэт цаасны арилжаа зогссоноор банкууд хөрвөх чадвараа хангахын тулд төв банкны үнэт цаасыг худалдан авч эхэлсэн. Улмаар 1 их наяд хүрэхгүй байсан төв банкны үнэт цаас 5 дахин нэмэгдэж, 4.2 их наяд төгрөгт хүрлээ.



Эх сурвалж: Монголбанкнаас гаргадаг банкуудын дэлгэрэнгүй тайлан дээр үндэслэн дээрх тооцооллыг гаргав. Нийт хадгаламжийг хугацаатай, хугацаагүй гэж ангилах бөгөөд тус бүртээ төгрөг, валют гэж ангилагдаж байна.

ШИНЭЭР ОЛГОСОН ЗЭЭЛ

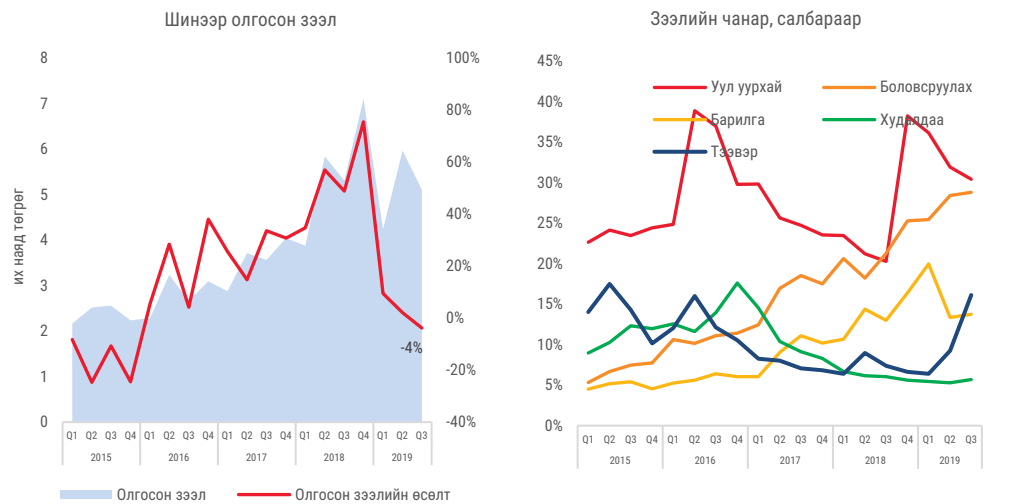
Шинээр олгосон зээлийн хэмжээ 2018 оны 4-р улиралд 7 их наяд хүрсэн нь Монголбанкны хэрэгжүүлэх зээлийн хязгаарлалтаас урьдах гэсэн иргэдийн үйл хөдлөл байв. 2019 он гарсаар хэрэглээний зээлд тавьсан хязгаарлалт хэрэгжиж эхэлснээр шинээр олгосон зээл 4 хувиар буураад байна.

Зээлийн чанарыг салбаруудаар авч үзвэл уул уурхай, барилга, боловсруулах салбарт зээлийн чанар муу байна. Тухайлбал уул уурхайн салбарын чанаргүй зээлийн харьцаа 30.4 хувьтай байгаа бөгөөд 2018 оноос тасралтгүй буурсаар байна. Уул уурхайн салбар нь хил гааль, тээвэр, үнийн гэрээ гэх мэт олон хүчин зүйлсээс шалтгаалан эргэн төлөлтөд нь саад учирдаг. Барилгын салбар ч мөн адил борлуулалт хийхэд хугацаа шаарддаг, бэлтгэн нийлүүлэгчид нь давхар зээлтэй байдаг гэх мэтээр хоорондоо гинжин хэлхээтэй. Энэ нь зээлийн чанаргүйдэл өндөр байхад хүргэдэг.

Харин боловсруулах салбарын чанаргүй зээлийн харьцаа тасралтгүй өссөөр 2019 оны 3-р улиралд 28.8 хувьд хүрээд байна.

Тээврийн салбарын хувьд манайд төмөр зам, автозамын тээвэр өндөр байдаг учир энэ нь голчлон уул уурхайг дагаж хөдөлдөг. 2019 оны 3-р улирлын байдлаар чанаргүй зээлийн харьцаа үзүүлэлт 16.1 нэгж хувьтай байна.

Олгосон зээлийн үнийн дүнгээр нь харвал худалдаа, барилгын салбарт олгосон зээл өмнөх оны мөн үеэс өссөн байна. Харин боловсруулах, уул уурхай болон ХАА-н салбарт олгосон зээл 2018 оны мөн үетэй харьцуулахад бага зэрэг буурсан байна.



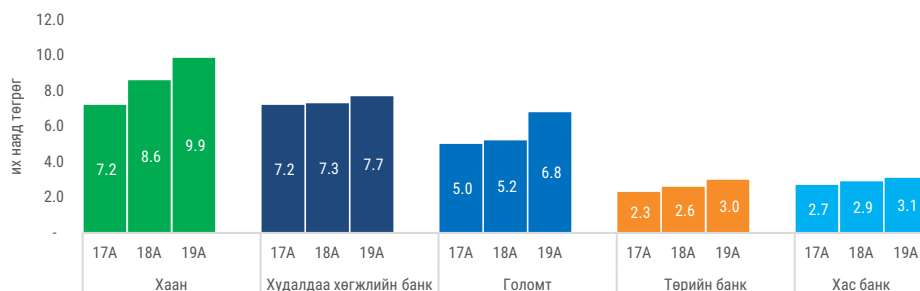
Олгосон зээл, салбараар, 3 улирлаар



СИСТЕМИЙН НӨЛӨӨ БҮХИЙ 5 БАНК

Банкны салбарт системийн нөлөө бүхий 5 банкны актив, зээл, чанаргүй зээл, харилцах, хадгаламж, өөрийн хөрөнгө болон ашиг, алдагдлыг харьцуулав. Харилцах, хадгаламж хурдацтай өссөн нь эдийн засгийн идэвхжил өндөр байгаатай холбоотой. Харин хөрөнгийн дахин үнэлгээтэй холбоотой чанаргүй зээл өссөн. Мөн тус үнэлгээний үр дүн банкуудын эрсдэл даах чадварыг нэмэгдүүлэх шаардлага тавигдсан бөгөөд банкууд энэхүү шаардлагын дагуу өөрийн хөрөнгөө нэмэгдүүлэв.

Банкны актив, жил бүрийн 3-р улирал



Зээлийн үлдэгдэл, жил бүрийн 3-р улирал



Чанаргүй зээл, жил бүрийн 3-р улирал



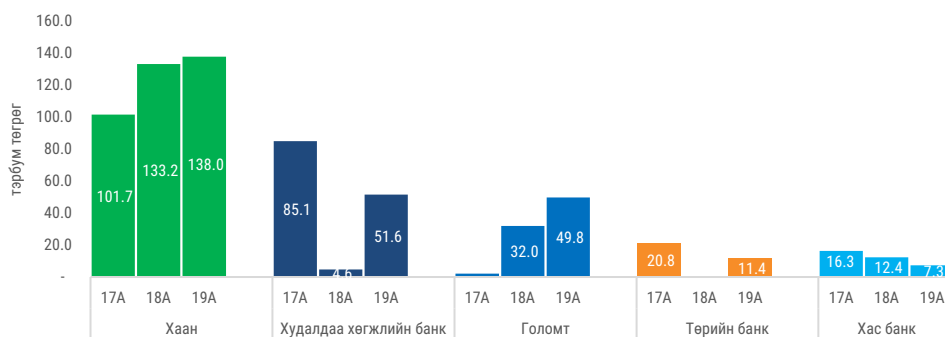
Харилцах, жил бүрийн 3-р улирал



Хадгаламж, жил бүрийн 3-р улирал



Татварын дараах ашиг, алдагдал- жил бүрийн 3-р улирал



Эх сурвалж: Банк бүрийн мэдээллийн сайтын санхүүгийн тайлан гэсэн хэсгээс 2017, 2018, 2019 оны 3-р улирлын мэдээллийг авч ашигласан болно.

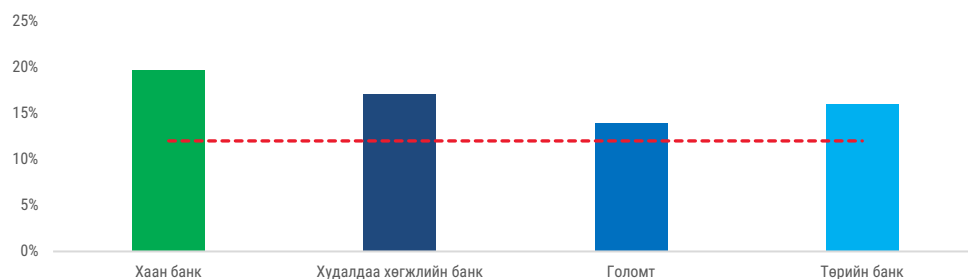
Санхүүгийн балансаас актив, зээл, чанаргүй зээл, харилцах, хадгаламж болон өөрийн хөрөнгийн мэдээллийг авсан бол татварын дараах ашиг, алдагдлыг орлогын тайлангаас авсан болно.

17А, 18А, 19А гэдэг нь 2017, 2018, 2019 он тус бүрийн тоон бодит утгыг илэрхийлнэ.

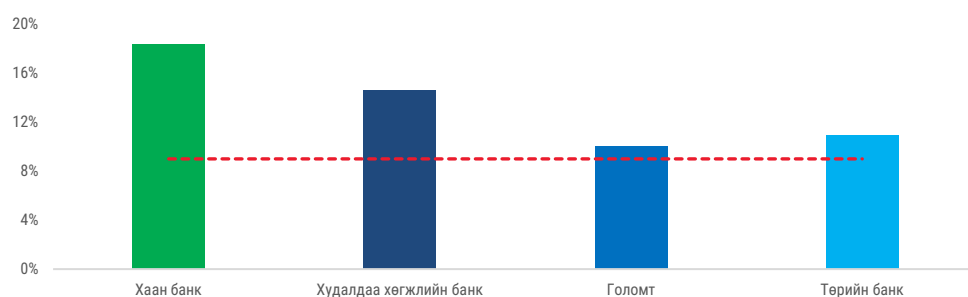
БАНКНЫ ЗОХИСТОЙ ХАРЬЦААНЫ ШАЛГУР ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Өөрийн хөрөнгийн харьцаа: Санхүүгийн болон үйл ажиллагааны эрсдлээс сэргийлж банкны хувьцаа эзэмшигчид тодорхой хэмжээний хөрөнгийг Монголбанкинд бэлнээр байршуулдаг. Энэхүү өөрийн хөрөнгийн хувь нь активын 12 хувиас доошгүй байх шаардлагатай.

Өөрийн хөрөнгө болон эрсдэлээр жигнэсэн активын харьцаа, 2019Q3

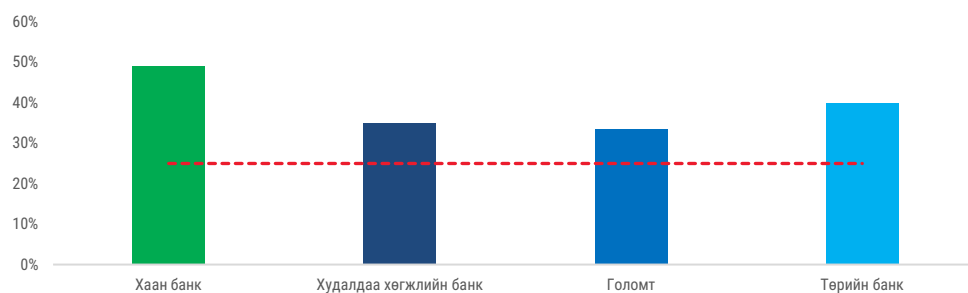


Нэгдүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө болон эрсдэлээр жигнэсэн активын харьцаа, 2019Q3



Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар: Харилцагч богино хугацаанд их хэмжээний мөнгө шаардлагатай болоход тухайн цаг мөчид нь гаргаж өгч чадах уу? гэдэг нь банкуудын хувьд чухал байдаг. Тиймээс энэ эрсдэлээс сэргийлэхийн тулд активын 25 хувиас их байх хэрэгтэй. Энэхүү шаардлагыг бүх банкууд хангаж байгаа юм.

Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын үзүүлэлт, 2019Q3



Эх сурвалж: Банк бүрийн мэдээллийн сайтын санхүүгийн тайлан гэсэн хэсгээс 2019 оны 3-р улирлын мэдээллийг авч ашигласан болно.